

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 649-1920)

Originalt emne

Belysningsvæsen

Belysningsvæsen/Gudenaacentralen

Laan

Laan/Laan, Garanterede af Kommunen

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 27. januar 1921](#)
- 2) [Byrådsmødet den 3. februar 1921](#)
- 3) [Byrådsmødet den 17. marts 1921](#)
- 4) [Byrådsmødet den 31. marts 1921](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 27. januar 1921 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 649-1920)

Andragende fra Bestyrelsen for Gudenaacentralen om Fuldmagt til Optagelse af et Laan paa 2 Mill. Kr.

Fra Bestyrelsen for Gudenaacentralen forelaa følgende Skrivelse:

"Til Dækning af Andelsselskabets Anlægsudgifter er der, som det vil være i Andelshaverens Erindring, tidligere optaget to Laan, et til Beløb 5500000 Kr., med Fradrag af Kurstab til Rest ca. 5300000 Kr., og et Partialobligationslaan, til Beløb 6000000 Kr., der udbragte til Rest ca. 5100000 Kr. Til Anlægets Fuldførelse har det imidlertid vist sig

nødvendigt for Selskabet at raade over yderligere ca. 2 Millioner Kr. Dette Beløb er dels allerede betalt, dels vil det blive betalt af Aarhus Privatbank. Men Banken vil da kræve Beløbet tilbagebetalt saa snart som muligt og senest i Løbet af ca. 3 Aar, altsaa med en aarlig Amortisation af ca. 600000 Kr. Da Betalingen for Elektricitet bør sættes i Forhold til Kulpriserne, der jo for Tiden er faldende, og da Størstedelen af de tidligere optagne Laan amortiseres paa 10 à 15 Aar, anser Bestyrelsen det for rettest til Dækning af den ommeldte Gæld til Privatbanken 2 Millioner Kr. at søge optaget et fast Laan med betydelig længere Amortisationstid.

Da ogsaa Pengeforholdene for Tiden er usikre, vil det være vanskeligt ved Laanets Ordning at gaa frem paa den i Selskabets Vedtægter foreskrevne Maade, saaledes at Bestyrelsen akcepterer et Laan paa visse Vilkaar, men under Forbehold af Generalforsamlingens Sanktion, idet en ekstraordinær Generalforsamling kun kan afholdes med 14 Dages Varsel. Bestyrelsen tillader sig derfor at anmode Andelshaverne om at give Bestyrelsen bindende Fuldmagt til at optage et Laan som ommeldt til Beløb 2 Millioner Kr. paa de Vilkaar, som Bestyrelsen til den givne Tid maatte finde det forsvarligt at gaa ind paa, og saaledes at det dermed anses for givet, at de Delegerede, som giver Møde paa den ekstraordinære Generalforsamling, der som anført vil være at afholde, vedtager at akceptere Laanet paa de Vilkaar, paa hvilke Bestyrelsen har afsluttet det.

Man tillader sig, da Laanet ønskes afsluttet saa snart som muligt, at anmode om, at den ommeldte Fuldmagt maa være Bestyrelsen i Hænde senest Torsdag den 20. d. M."

Formanden bemærkede, at Sagen var foreløbig afgjort ved Cirkulation, men saaledes, at den endelige Beslutning skulde træffes ved et Byraadsmøde. Taleren tvivlede dog ikke om, at som Forholdene laa, vilde det store Flertal stemme for et fast Laan.

Brammer var forbavset over, at denne Sag var udsendt til Cirkulation. Sagen havde været behandlet i Byraadet saa sent som den 18. November, og da var alle enige om en hurtig Amortisering. Gudenaaværket var blevet langt dyrere end beregnet, nemlig 12½ Mill. Kr. i Stedet for 5 Mill., og da Sagen sidst blev omtalt, blev der fra alle Sider udtalt, at de sidste 2½ Mill. Kr. skulde afdrages hurtigst muligt, for at man derefter kunde faa billige Elektricitetspriser. Det saa derfor mærkeligt ud, at man nu vilde optage et Laan paa lang Tids. Taleren kunde ikke uden videre tiltræde en saadan Beslutning, men maatte kræve Besked paa, om der var sket noget i den forløbne korte Tid, som gjorde det nødvendigt og berettiget at optage et saadant Laan.

Bech havde den 18. November udtalt sig for en hurtig Amortisering; men dengang var Sagen ganske uforberedt, og naar Taleren nu havde underskrevet paa at give Fuldmagt til Optagelse af et Laan, skyldtes det væsentlig to Aarsager.

I Aarhus kunde man maaske nok betale en større Pris for at faa en hurtig Amortisering; men Forholdet stillede sig anderledes for de øvrige Andelshavere. Aarhus havde i Forvejen hele sit indre Ledningsnet og skulde kun forrente og amortisere sin Del af Anlægget ved Tange og Hovedledningen her til Byen, men de øvrige Andelshavere skulde anlægge hele deres indre Ledningsnet til store Priser og blev derfor stillet overfor forholdsvis langt større Udgifter, saa at det for dem kunde blive en alvorlig Sag med en hurtig Amortisering. Desuden var Foretagendet jo efter sin hele Karakter saa permanent, at man ikke behøvede at regne med en hurtig Amortisering, idet det altid i Rentabilitet kunde staa Maal med andre Anlæg, hvis da ikke Kul og Olieprisen gik ualmindelig langt ned.

Christensen gjorde opmærksom paa, at Sagen sidst blev behandlet ganske forbigaaende i Forbindelse med et andet Spørgsmaal og slet ikke forelaa til Behandling. Det Tilbud, som dengang forelaa, var saa ufordelagtigt, at Taleren ikke kunde stemme derfor, og i det hele taget ønskede Repræsentanterne for Aarhus at amortisere saa meget som muligt, saa længe man havde de høje Kulpriser. Men disse Priser var dalet betydeligt siden, og derfor vilde Elektriciteten fra Værket blive for dyr i Forhold til Kulprisen, hvis man fastholdt den hurtige Amortisering. Naar man saa samtidig regnede med de øvrige Interessenters store Udgifter til Ledningsnet og Installationer, havde man fundet det forsvarligt at optage et Laan paa længere Sigt for at kunne sætte Prisen noget ned, og Bestyrelsen havde derfor anmodet om Fuldmagt til at afslutte et saadant Laan. Det var ikke sket endnu, idet man ikke havde været tilfreds med Tilbudene; men hvis der kom et gunstigt Tilbud, vilde man modtage det; ellers maatte man se Tiden an og foreløbig køre med Laanet fra Privatbanken.

Brammer var stadig meget betænkelig ved, at man ikke fik disse Millioner amortiseret snarest. Tidspunktet var langtfra gunstigt til at optage noget Laan, og selv om der kunde være Vanskeligheder for nogle af Interessenterne, vilde det sikkert være klogest af dem at faa en hurtig Afvikling. Forholdene var nu kommet til at afvige uhyre meget fra de Betingelser, som Byraadet i sin Tid gik med paa, og alle Beregninger over Elektricitetsprisen o. s. v. var slaaet fuldstændig fejl. Endelig vilde Taleren erindre om den meget omtalte Opfindelse af en tysk Ingeniør, hvorved Elektriciteten skulde kunne

frembringes langt billigere end ved de hidtil anvendte Metoder. Hvis dette havde noget paa sig, vilde Gudenaacentralen ret hurtigt blive et meget daarligt Aktiv.

Christensen antog ikke, at det af Dr. Brammer omtalte Eksperiment blev til Virkelighed foreløbig. Det var rigtigt, at Gudenaaværket var blevet langt dyrere end beregnet; men saaledes var det jo gaaet med alle Beregninger i de sidste Aar. Elektricitetsprisen var først beregnet til ca. 8 Øre, og man maatte vel nu regne med en Forhøjelse af ca. 100 %". Men hvis der skulde en hurtig Amortisering til, vilde Forhøjelsen blive betydelig større, og det vilde næppe være forsvarligt samtidig med de nedadgaaende Kulpriser.

Brøndum vilde nødig have Gudenaacentralen bragt i Miskredit, og det kunde let ske ved en alt for voldsom Amortisering med deraf følgende høje Priser, samtidig med at Kulpriserne faldt. Det var sørgeligt, at Beregningerne var slaaget saa meget fejl, at det var blevet 2½ Gange dyrere end beregnet; men der var dog det Gode, at disse Penge blev i Landet, og selve Driften og Vedligeholdelsen af Anlæget var meget billig. Hvis den tyske Ingeniørs Opfindelse havde noget paa sig, vilde det jo slaa alle Beregninger over Ende, men det kunde ingen vide noget om i Øjeblikket.

Brammer skulde ikke sige noget som helst ondt om Anlæget, og som Landssag havde det sin fuldstændige Berettigelse og var et baade genialt og smukt gennemført Arbejde, kun ikke paa den lovede Tid og til den lovede Pris. Men Aarhus Kommune havde næppe Raad til at ofre saa meget for at forbedre Danmarks Valutaforhold. Naar Kommunen paatog sig en saa enorm Risiko, maatte man kræve, at det kunde betale sig, og at der kunde skaffes rimelige Elektricitetspriser.

Mikael Johansen syntes, at Dr Brammer glemte en Side af Gudenaacentralen, som ikke havde mindst Betydning, nemlig at man ved Udnyttelsen af Vandkraften blev uafhængig af Brændselstilførsler udefra, saa man i paakommende Tilfælde ikke blev nødt til at standse paa Grund af Krig og Uroligheder andetsteds. Derfor maatte man være de Folk taknemlige, som havde frembragt dette udmærkede Resultat.

Christensen gjorde opmærksom paa, at hvis Aarhus ikke var gaaet med til dette Foretagende, var man blevet nødt til i den nærmeste Fremtid at foretage en stor Udvidelse af Elektricitetsværket, og det var blevet mindst lige saa dyrt i Forhold til den forøgede Produktion.

Brammer tvivlede om, at man alligevel slap for at bygge et nyt Elektricitetsværk, idet det

nuværende Anlæg til Dels var umoderne og meget sammenklumpet ligesom Dieselmotorerne ikke var gode.

Christensen vilde ikke benægte, at man engang i Fremtiden blev nødt til at foretage Udvidelser af Elektricitetsværket med Damp turbineanlæg. Men dette vilde kun ske, hvis man senere fik en Overenskomst med Gudenaacentralen, saaledes, at Aarhus kom til at levere Strøm til hele Gudenaacentralens Opland. Gjaldt det blot om at forsyne Aarhus By, især naar nu Kaløvigsselskabet gik fra, vilde det nuværende Anlæg være tilstrækkeligt for mange Aar. Dieselmotorerne kunde heller ikke kaldes daarlige.

Formanden betonedede, at siden Sagen sidst blev drøftet, var der sket mange Ting, som ingen havde kunnet forudse, og derfor var det rimeligt, at man ændrede sit Standpunkt efter de forandrede Forhold. Taleren syntes, at Dr. Brammers Konklusion ikke var særlig god, idet han først talte om nye Metoder, som vilde gøre Gudenaacentralen overflødig, og bagefter hævdede, at en Udvidelse af Elektricitetsværket var nødvendig. Hvis der var Fare ved det første, var der ikke mindre ved det sidste.

Indstillingen vedtoges.

Uddrag fra byrådsmødet den 3. februar 1921 - side 2

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 649-1920)

Meddelelse fra

Gudenaacentralen angaaende Ordningen af det ny Laan paa

2 Mill. Kr.

Fra Bestyrelsen for Gudenaacentralen forelaa følgende Skrivelse :

"I H. t. den af Byraadet meddelte Fuldmagt har Bestyrelsen nu akcepteret det i Skrivelse af 30. f. M. fra Overretssagfører Lyhne Thomsen, hvoraf Genpart vedlægges, nærmere angivne Laan paa nominelt 2700000 Kr., der efter de i sidstnævnte Skrivelse nævnte Kurser vil udbringe en kontant Kapital paa 2 Mill. Kr. Ved at meddele det ærede Byraad dette, tillader man sig at anmode Raadet om snarest belejligt at ville indgive Andragende til Indenrigsministeriet om Tilladelse til - overensstemmende med Andelsselskabets

Vedtægter, § 4, - at overtage solidarisk Garanti for dette Laan ligesom for de tidligere af Andelsselskabet stiftede. Naar den ommeldte Tilladelse er meddelt Byraadet, bedes det snarest give Bestyrelsen Meddelelse derom, for at de paagældende Obligationer derefter kan blive Byraadet tilstillede til fornøden Underskrift."

Formanden meddelte, at Forslaget gik ud paa, at Byraadet søger Ministeriet om Tilladelse til at tegne sig for solidarisk Ansvar for Laanet sammen med de andre Interessenter.

Kjeld Sørensen bemærkede, at det var en meget god Forretning at udlaane Penge, naar man for at faa 2 Mill. Kr. skulde laane 2700000 Kr. og betale Renter af dette Beløb.

Tiltraadtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 17. marts 1921 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 649-1920)

Indenrigsministeriets Samtykke til Kommunens Garanti for Gudenaacentralens Laan paa 2700000 Kr.

Toges til Efterretning.

Uddrag fra byrådsmødet den 31. marts 1921 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 649-1920)

Skrivelse fra Indenrigsministeriet om Ændring i Vilkaarene for Gudenaacentralens Laan paa 2. 7 Mill. Kr.

Toges til Efterretning.